

2 Hours

Total Marks 60

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Give case-law/ reasons wherever necessary.

Q. 1 Answer the following in not more than 2 sentences (Any 6)

12

खालील प्रश्नांची दोनच वाक्यात उत्तर द्या (कोणतेही सहा)

1. What is Rebus Sic Stantibus? रिबास स्टिक स्टॅटिब्स म्हणजे काय?
2. Write two important features of Amnesty International?
अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनलची दोन महत्वाची वैशिष्ट्ये लिहा?
3. What do you understand by the term Convention? कन्व्हेन्शनची संज्ञा स्पष्ट करा?
4. Mention any four freedoms guaranteed under Article 19 of the Constitution of India?
भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 19 अंतर्गत कोणत्याही चार स्वातंत्र्यांचा उल्लेख करा?
5. What are 'Land Locked' States? 'लँड लॉक्ड' राज्ये म्हणजे काय?
6. What is Agenda 21? अजेंडा 21 म्हणजे काय?
7. Write any two functions of National Commission for Children?
राष्ट्रीय बाल आयोगाची कोणतीही दोन कार्ये लिहा?
8. When was International Covenant on Civil and Political Rights adopted and when it came into force? नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार कधी स्वीकारण्यात आला आणि तो केव्हा लागू झाला?
9. Give two theories of recognition of States? राज्यांच्या मान्यतेचे दोन सिद्धांत लिहा.
10. Two reasons for failure of League of Nations.
लीग ऑफ नेशन्सच्या अपयशाची दोन कारणे लिहा.

Q. 2 Write short notes (any 2) टीपा लिहा (कोणतेही दोन)

12

1. National Commission for Other Backward Classes.
इतर मागासवर्गीयांसाठी राष्ट्रीय आयोग.
2. Rights of Prisoners in India. भारतातील कैद्यांचे हक्क
3. International Bill of Rights. आंतरराष्ट्रीय अधिकार विधेयक
4. Subject of international Law. आंतरराष्ट्रीय कायदा कोणावर लागू होतो

Q. 3 Situational Problems. (Any 2) कोणतेही दोन सोडवा

12

1. "International Law is the name for the body of customary and treaty rules which are considered legally binding by states in their intercourse with each other": Oppenheim
"आंतरराष्ट्रीय कायदा हे रूढी आणि संधि नियमांच्या मुख्य भागाचे नाव आहे जे राज्यांना त्यांच्या परस्परसंबंधात कायदेशीररित्या बंधनकारक मानले जाते": ओपनहेम
a. Discuss the Constitutional provisions on treaty-making and its implementation in India. आंतरराष्ट्रीय करार आणि त्याची भारतात अंमलबजावणी यासंबंधीच्या भारतीय घटनात्मक तरतुदीं वर चर्चा करा.

- b. Discuss the role of the Indian judiciary in the effectuation of international legal obligations. आंतरराष्ट्रीय कायदेशीर दायित्वांच्या अंमलबजावणीमध्ये भारतीय न्यायव्यवस्थेच्या भूमिकेची चर्चा करा.
2. The 1972 Stockholm conference had the effect of initiating worldwide participation and partnership in creating the awareness to preserve the environment from further damage. १९७२ साली स्टॉकहोम कॉन्फरेंसच्या परिणामस्वरूप जगभरात पर्यावरण जोपासण्यासाठी व पर्यावरणावर होणारे घातक परिणाम थांबवण्यासाठी जागरूकता निर्मिती झाली.
- a) State two major suggestions of the Stockholm conference for improvement of Environment. स्टॉकहोम कॉन्फरेंसची दोन महत्वाचे उपाययोजना लिहा.
- b) Write any two provisions which were inserted in the Indian constitution as an impact of Stockholm conference. भारतीय राज्यघटनेमध्ये कोणते दोन नवीन बहाल करण्यात आल्या.
3. China's expanding international presence has extended into conflict zones and fragile states of strategic interest to the United States. चीनची वाढती आंतरराष्ट्रीय उपस्थिती युनायटेड स्टेट्सच्या धोरणात्मक हितसंबंधांच्या संघर्ष क्षेत्रांमध्ये आणि राज्यांमध्ये विस्तारली आहे.
- a. Discuss Balance of Power and amicable settlement of disputes. शक्ती समतोल आणि विवादांचे सौहार्दपूर्ण तोडगा यावर चर्चा करा.
- b. Principle of 'No Use of Force' 'सक्तीचा वापर करू नका' हे तत्त्व.
4. A 22-year-old boy, who was detained in connection to the missing of a minor girl in OP State, was found hanging from a 3 feet pipe using a hood drawstring in the toilet. OP राज्यातील अल्पवयीन मुलगी बेपत्ता झाल्याप्रकरणी ताब्यात घेतलेला 22 वर्षीय मुलगा शौचालयात हूड ड्रॉस्ट्रिंगचा वापर करून 3 फूट पाईपला लटकलेला आढळून आला.
- a. Is there a violation of any Fundamental Human Rights? Identify and explain. मूलभूत मानवी हक्कांचे उल्लंघन आहे का? ओळखा आणि स्पष्ट करा.
- b. How can the NHRC help the family of the deceased to get compensation? राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग मृत व्यक्तीच्या कुटुंबाला भरपाई मिळण्यासाठी कशी मदत करू शकते?

Q. 4 Answer the following (any 2) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे द्या

24

1. Comparative study of International Law and discuss Is International Law True Law? आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा तुलनात्मक अभ्यास आणि आंतरराष्ट्रीय कायदा खरा कायदा आहे का चर्चा करा?
2. With help of CRC and Constitution of India discuss rights of children. सी आर सी आणि भारतीय संविधानाच्या मदतीने मुलांच्या हक्कांवर चर्चा करा.
3. What is recognition of States? Discuss theories of recognition of States. राज्यांची मान्यता म्हणजे काय? राज्यांच्या मान्यता सिद्धांतांची चर्चा करा.
4. What is UNCLOS, with help of examples explain the importance of UNCLOS. ऊन्क्लोस म्हणजे काय, उदाहरणांच्या सहाय्याने ऊन्क्लोस चे महत्त्व स्पष्ट करा.